gemeente
Het Hogeland

Startnotitie

Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Het Hogeland 2020-2023

13 juni 2019

Versie 1.0.

Inleiding

De gemeente voert regie op het gebied van lokale veiligheid. Het is de burgemeester die belast is met de handhaving van de openbare orde en veiligheid op grond van artikel 172 lid 1 van de Gemeentewet. Ook vanuit de Politiewet is de burgemeester het bevoegd gezag op het gebied van Openbare Orde. Om de regietaak op lokale veiligheid goed te kunnen vervullen, is het van belang om een lokaal, Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) voor de gemeente het Hogeland op te stellen. Het IVB bestrijkt alle veiligheidsvelden en brengt alle velden samen in één veiligheidsbeleid. Met het IVB investeren de gezamenlijke veiligheidspartners in een veiligere gemeente Het Hogeland.

Veiligheid houdt niet op bij gemeentegrenzen. Om de gezamenlijkheid van burgemeesters in de aanpak van veiligheid te benadrukken wordt er overleg gevoerd op het niveau van de drie Noordelijke provincies; het Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg Noord Nederland (RBPO-NN). Er zijn veiligheidsproblemen die het gebied van de eigen gemeente overstijgen of waarvan de aanpak mogelijk specifieke deskundigheid vereist, in gezamenlijkheid wordt beschouwd en besloten of thema's een bovenlokale aanpak vragen. Deze aanpak krijgt vorm in een vierjarig Regionaal Beleidsplan (RBP). In voorgaande plannen was dit RBP input voor het lokale veiligheidsplan. Uit innovatieoogpunt wordt voor het RBP 2020-2023 dit proces omgekeerd; de lokale veiligheidsplannen zijn input voor het regionale plan. Veiligheidsvraagstukken die in meerdere gemeenten aan de orde zijn en waarvan naar verwachting een bovenregionale aanpak efficiënter en effectiever is, kunnen worden opgenomen in het regionale plan. Zo ondersteunt het Regionaal Beleidsplan de lokale veiligheidsplannen.

Het Integraal Veiligheidsbeleid sluit goed aan bij onze gemeentelijke visie Ruimte. De gemeente Het Hogeland wil een veilige gemeente zijn. Het veiligheidsbeleid laat zien waar het veiliger kan en moet. Onze gemeente wil ruimte beiden om veilig te zijn en veilig te voelen. Een gemeente waar mensen met plezier wonen, werken, verblijven en deelnemen aan evenementen.

Voor de gemeente Het Hogeland is dit het eerste veiligheidsbeleid. Het IVB sluit aan op de veiligheidsproblemen binnen onze gemeente. Het Integraal Veiligheidsbeleid wordt van en voor de gemeente Het Hogeland en vervangt de vier Integrale Veiligheidsbeleiden 2015-2018 van de voormalige gemeenten Bedum, De Marne, Eemsmond en Winsum.

Op 3 april 2019 heeft het Team Openbare Orde en Veiligheid de gemeenteraad geïnformeerd over openbare orde en veiligheid in het algemeen en in het bijzonder het Integraal Veiligheidsbeleid. Welke rol heeft de gemeenteraad en wat zijn prioriteiten en/of belangrijke onderwerpen voor de gemeenteraad op het gebied van veiligheid voor de gemeente Het Hogeland?

Doelstelling

Met de raadsinformatieavond over veiligheid is een eerste stap in de richting van een veiligheidsbeleid voor onze gemeente gezet. Met deze startnotitie wordt de start van het ontwikkelen van een veiligheidsbeleid formeel bekrachtigd. Het doel van deze startnotitie is drieledig. Allereerst wordt de gemeenteraad op hoofdlijnen geïnformeerd over het veiligheidsbeleid. Daarnaast stelt de startnotitie de kaders en uitgangspunten vast voor het Integraal gemeente Het Hogeland 2020-2023.Tot slot wordt de gemeenteraad gevraagd om richting te geven aan de prioriteiten en belangrijke onderwerpen.

Gevraagd besluit

De gemeenteraad wordt gevraagd de startnotitie vast te stellen en daarmee in te stemmen met de doelstelling, de kaders en het proces van het Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Het Hogeland 2020-2023.

Leeswijzer

Deze startnotitie is een vervolg op voornoemde raadsinformatieavond en geeft de bevoegdheid van de gemeenteraad, de gehanteerde methodiek, de processtappen, de beleidscyclus, het uitvoeringsprogramma, de planning, de samenwerking, de kaders en uitgangspunten, communicatie en financiële gevolgen die betrekking hebben op de totstandkoming van het Integraal

Veiligheidsbeleid gemeente Het Hogeland 2020-2023 weer. Er wordt gebruik gemaakt van de principes van het Kernbeleid Veiligheid van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

Bevoegdheid gemeenteraad

De gemeenteraad heeft bevoegdheden zowel ten aanzien van het lokale Integraal Veiligheidsbeleid als ten aanzien van het Regionaal Beleidsplan.

De gemeenteraad stelt de prioriteiten en thema's voor het lokale veiligheidsbeleid. De gemeenteraad stelt eens in de vier jaren het lokale integrale veiligheidsbeleid vast en controleert de uitvoering van het beleid.

Voorafgaand aan de vaststelling van het Regionaal Beleidsplan hoort de burgemeester conform artikel 38b lid 2 van de Politiewet de gemeenteraad over het ontwerpbeleidsplan. Hieraan voorafgaand is het mogelijk om prioriteiten en thema's aan te bieden aan de werkgroep Regionaal Beleidsplan Noord-Nederland. Aan het einde van het jaar wordt het regionale beleidsplan aan de Minister aangeboden.

Methodische verantwoording

Het Integraal veiligheidsbeleid bestrijkt alle veiligheidsvelden en brengt alle veiligheidsvelden in één Integraal Veiligheidsbeleid samen, om zo met alle partners in veiligheid gezamenlijk proberen te komen tot een veiligere gemeente het Hogeland. Het komen tot een IVB is een uitgebreid proces. Voor het opstellen wordt gebruik gemaakt van de methode Kernbeleid Veiligheid van de vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Het kernbeleid helpt gemeenten bij het opstellen van een strategische visie, het stellen van prioriteiten, het coördineren van de samenwerking met ketenpartners en richting geven aan de organisatorische borging van het beleid. Daarnaast worden in een uitvoeringsplan de hoofdlijnen van het beleid vertaald in specifieke aspecten, aanpakken en projecten.

Processtappen

Om te komen tot een Integraal Veiligheidsbeleid voor de gemeente Het Hogeland worden de volgende processtappen doorlopen:

Stap 1: veiligheidsanalyse
Een actueel veiligheidsbeeld en een analyse van de voormalige veiligheidsbeleidsplannen vormen de basis voor het nieuwe IVB. Om een beeld te kunnen vormen wordt gebruik gemaakt van de politierapportage 2018 gemeente Het Hogeland en de veiligheidsbeleidsplannen van de vier voormalige gemeenten Bedum, De Marne, Eemsmond en Winsum.

Om het veiligheidsbeleid te optimaliseren, inwoners te betrekken en een meer actueel beeld van het niveau van veiligheid en veiligheidsbeleving te verkrijgen is een nulmeting onder inwoners en blijvende monitoring aan te raden. In de vier voormalige gemeenten is dit beperkt dan wel niet gedaan. De gemeente Het Hogeland kan deelnemen aan waarstaatjegemeente.nl en/of de Veiligheidsmonitor. Beiden zijn gebaseerd op wat leeft onder inwoners en kunnen specifieke vragen over veiligheid en veiligheidsgevoel omvatten. Waarstaatjegemeente bundelt, bewerkt en presenteert data van en over gemeenten voor iedereen. De Veiligheidsmonitor is een terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het CBS, gemeenten en politie. Het onderzoek wordt uitgevoerd door het Centraal Bureau van de Statistiek en I&O Research. Met de Veiligheidsmonitor wordt op eenduidige wijze cijfers verkregen over de subjectieve en objectieve veiligheid op zowel landelijk, regionaal als (beneden)lokaal niveau. Als voorbeeld in de bijlage een overzicht uit Waarstaatjegemeente.nl waarin de gemeente Het Hogeland vergeleken wordt met de gehele provincie Groningen. Het overzicht is gebaseerd op politiecijfers 2018, niet op meningen van inwoners.

Stap 2: samenwerken
Het Integraal Veiligheidsbeleid heeft raakvlakken met veel beleidsterreinen zoals verkeer, ruimtelijke ordening, het sociaal domein waaronder jeugd, vergunningverlening en handhaving. Het gaat net als bij veiligheid om dynamische beleidsterreinen.

Om het Integraal Veiligheidsbeleid daadwerkelijk integraal te laten zijn, moet het veiligheidsbeleid voor en door de organisatie opgesteld worden. Bestuurlijke betrokkenheid, het positioneren van de gemeenteraad en het betrekken van interne en externe ketenpartners vormen samen de basis om te kunnen komen tot een breed gedragen Integraal Veiligheidsbeleid waarbij de samenwerking met en verbinding tussen bestuur, interne partners zoals de thuisteams verkeer, ruimtelijke ordening, het sociaal domein en handhaving en externe ketenpartners waar onder de politie, het Veiligheidshuis, VNN, HALT, Mensenwerk Hogeland en Veiligheidsregio Groningen en onze inwoners is geborgd.

In integrale sessies wordt inbreng gevraagd van de volgende ketenpartners:

- de diverse Thuisteams van gemeente Het Hogeland
- Politie
- Openbaar Ministerie
- Veiligheidsregio Groningen
- Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Noord-Nederland (RIEC)
- Buurtbemiddeling
- Mensenwerk Hogeland
- Actiecentrum Veiligheid en Zorg (voorheen Veiligheidshuis)
- Bureau HALT
- Woningbouwverenigingen
- Inwoners via dorpencoördinatoren en gebiedswethouders
- Overige gemeenten Basisteam Ommelanden-Noord (Delfzijl, Appingedam, Loppersum)

Om voldoende ruimte aan onze inwoners te bieden, worden inwoners daarnaast betrokken via de website en/of Sociale Media. Ook kan een nulmeting en vervolgonderzoek worden verricht onder het inwonerspanel.

Stap 3: opstellen Integraal Veiligheidsbeleid

Voor de gemeente Het Hogeland wordt een Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 opgesteld waarbij ruimte voor de gemeenteraad is om prioriteiten en thema's te stellen en vakafdelingen en ketenpartners ruimte krijgen om mee te denken om het een breed gedragen, integraal plan te laten zijn. Het eerste concept IVB in de bijlage is dan ook een eerste stap richting de ontwikkeling van een breed gedragen IVB. Een eerste concept om richting te geven, niet in beton gegoten, maar bedoeld als discussiestuk.

Stap 3: verantwoording en evaluatie

Het veiligheidsbeleid is een dynamisch document. Ontwikkelingen in en rond het veiligheidsdomein kunnen aanleiding geven tot het bijstellen van het beleid. Elke twee jaar wordt het veiligheidsbeleid geëvalueerd, worden bevindingen gedeeld met de gemeenteraad en koers en richting van het veiligheidsbeleid waar nodig bijgesteld.

Beleidscyclus

Het Regionaal Beleidsplan Noord-Nederland (RBP) is gebaseerd op een samenwerking tussen politie, Openbaar Ministerie en gemeenten. Dit Regionaal Beleidsplan voor Groningen, Friesland en Drenthe is nauw verbonden met de lokale Integrale beleidsplannen. De door de gemeenteraad gestelde prioriteiten en thema's dienen als input voor zowel het lokale IVB als het Regionaal Beleidsplan Noord-Nederland 2020-2023.

Voor de periode 2020-2023 wordt een nieuw Regionaal Beleidsplan opgesteld en in november 2019 aangeboden aan de minister van Justitie en Veiligheid. In het RBP worden (ontwikkel)thema's weergeven waarmee in regionaal verband aan de slag gegaan wordt. Het gaat om thema's die (1) regionale aanpak behoeven uit oogpunt van efficiency en effectiviteit, (2) capaciteit, competenties of schaal van het politiebasisteam overstijgen en/of (3) een beleidsmatige intensivering of impuls vragen.

Het Regionaal Beleidsplan 2020-2023 krijgt daarmee een vorm die aanvullend is op ons lokale Integraal Veiligheidsbeleid. Daarmee is de volgorde dat de gemeenteraad de prioriteiten en thema's voor de eigen gemeente bepaalt en vaststelt. Eén of meerdere items die in aanmerking komen voor opname in het Regionaal Beleidsplan worden bij de regionale werkgroep ingebracht.
Daarnaast worden de lokaal gestelde prioriteiten en thema's uitgewerkt in een lokaal Integraal Veiligheidsbeleid, eveneens met een looptijd van vier jaren. Het IVB vormt samen met de lokale veiligheidsbeleiden van alle gemeente in Noord-Nederland daarmee de basis voor het Regionaal Beleidsplan Noord-Nederland 2020-2023 en geeft (ontwikkel)thema's weer waarmee in regionaal verband aan de slag gegaan wordt. Het Regionaal Beleidsplan 2020-2023 krijgt hiermee een vorm die aanvullend is op ons lokale Integraal Veiligheidsbeleid.

Uitvoeringsprogramma

De gemeente het Hogeland werkt het veiligheidsbeleid uit in een uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma krijgt een looptijd van maximaal twee jaar. In het uitvoeringsprogramma belicht de gemeente Het Hogeland specifieke aspecten, aanpakken en projecten. Het uitvoeringsprogramma wordt door de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders vastgesteld, ieders voor zijn of haar rol en/of verantwoordelijkheid en ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

Planning

Wat	Toelichting	Wanneer	Wie
Raadsinformatieavond	Informeren over Veiligheid en IVB	3 april 2019	Gemeenteraad
Startnotitie IVB	Stellen lokale prioriteiten en onderwerpen	19 juni 2019	Gemeenteraad
Inbreng RBP	Prioriteiten en thema's RBPO	Zomer 2019	Werkgroep RBPO
Horen concept RBP	Reactie concept RBP Noord-Nederland	Najaar 2019	Gemeenteraad
Sessies ketenpartners	Inbreng lokaal IVB door ketenpartners	Najaar 2019	Ketenpartners
Vaststellen RBP	Vaststellen RBP en aanbieden aan minister	November 2019	RBPO
Vaststellen IVB	Vaststellen lokaal veiligheidsbeleid	December 2019	Gemeenteraad
Vaststellen uitvoeringsprogramma	Vaststellen uitvoeringsplan lokaal IVB	Februari 2020	College

Kaders en uitgangspunten

Inzage in de veiligheidsproblematiek van de gemeente is voor het opstellen van een lokaal veiligheidsbeleid van groot belang. Om voor de nieuwe gemeente Het Hogeland hieraan zo goed mogelijk richting te kunnen geven wordt enerzijds gebruik gemaakt van de Politierapportage 2018 welke door de politie met oog op de herindeling is opgesteld voor de vier voormalige gemeenten die nu samen de gemeente Het Hogeland vormen. Anderzijds dienen de vier lokale veiligheidsbeleiden van de voormalige gemeenten Bedum, De Marne, Eemsmond en Winsum als belangrijke informatiebronnen. De veiligheid en de veiligheidsproblematiek zijn door de komst van de nieuwe gemeente Het Hogeland immers niet ineens geheel anders geworden.

Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Het Hogeland
De voormalige gemeenten Bedum, De Marne, Eemsmond en Winsum kenden hun eigen lokale veiligheidsdynamiek- en problematiek. Kleine ergernissen en overlast en fysieke veiligheid waar onder verkeersveiligheid zijn met de komst van de nieuwe gemeente Het Hogeland niet opgelost en vragen nog steeds om prioriteit. In het lokale veiligheidsbeleid blijven de veiligheidsthema's van de voormalige vier gemeenten dan ook aandacht vragen:

1. Jeugd en Veiligheid

2. Geweld
3. Woninginbraken
4. Evenementenveiligheid
5. Georganiseerde (ondermijnende criminaliteit)
6. Overlast woon- en leefomgeving
7. Fysieke Veiligheid

In de bijlagen is een eerste concept Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Het Hogeland 2020-2023 opgenomen om beeld, richting en handvatten te bieden. Zoals aangegeven betreft het een concept, geen vastomlijnd plan. Alle inhoud kan en mag veranderd worden.

Voor de gemeente Het Hogeland is een Geografisch Ondermijningsbeeld opgesteld. Het ondermijningsbeeld laat zien dat er ook in de gemeente Het Hogeland sprake is van ondermijning. Ook zijn gelegenheden die onze gemeente biedt voor ondermijnende activiteiten en locaties waar we geen tot weinig zicht op hebben in beeld gebracht.

Ruim een derde van alle signalen over de gemeente Het Hogeland is gerelateerd aan hennepteelt. Andere fenomenen zijn PGB/Zorgfraude en synthetische drugs. Voor het gebied van de voormalige gemeente Eemsmond is daarnaast mensenhandel een opvallend fenomeen. Mensenhandel, in veel gevallen gerelateerd aan huisvestingsactiviteiten in en om de Eemshaven. Ook is er sprake van witte vlekken in de gemeente Het Hogeland. We hebben onvoldoende zicht op onze havens, de Eemshaven en haven van Lauwersoog, maar ook onvoldoende zicht op leegstaande gebouwen en schuren en vakantieparken in onze gemeente.

Door als gemeenteraad prioriteiten en belangrijke onderwerpen te stellen, kan mede koers en richting aan het RBP worden gegeven.

Communicatie

Na vaststelling van het Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Het Hogeland 2020-2023 door de gemeenteraad wordt het veiligheidsbeleid zowel intern als extern gecommuniceerd.

Financiële gevolgen

Voor de inzet op de thema's kan afhankelijk van de prioriteiten gebruik gemaakt worden van beschikbare capaciteit en middelen.

Additioneel budget
Het huidige budget voor openbare orde en veiligheid (OOV) is gebaseerd op de budgetten van de vier voormalige gemeenten bij elkaar opgeteld en is opgebouwd uit de volgende financiële bijdragen:

- Veiligheidsregio (Brandweer, Gemeentelijke Kolom Groningen)
- Crisisbeheersing
- GHOR
- Mensenhandel
- RIEC
- Veiligheidshuis
- Burgernet
- Bureau HALT
- Khonraad (Huisverbod Online, BOPZ)
- Inhuur BOA

Kenmerkend voor het huidige, structurele budget van OOV is dat alle bedragen binnen het budget geoormerkt zijn en bestemd voor externe partners. Dit betekent dat er geen specifiek budget is voor veiligheid, terwijl veiligheid een wettelijke taak van de gemeente is en één van de grootste zorgen binnen onze samenleving.

De benodigde inzet op aanpak van jeugdgroepen, extra inzet door HALT en de aanpak van bijvoorbeeld woonoverlast kan op voorhand niet worden voorzien. Dit maakt financiële armslag, het instellen van een specifiek budget voor OOV dat flexibel besteedbaar is, naast het huidige, structurele budget noodzakelijk. Voorgesteld wordt om een flexibel inzetbaar budget in te stellen voor het veiligheidsdomein ter hoogte van € 10.000, los van eerdergenoemde vaste bijdragen. Hiervoor is op dit moment geen begrotingswijziging vereist omdat ruimte gezocht kan worden binnen bestaande budgetten.

Nulmeting
Omdat er behoudens de politiecijfers geen cijfers zijn over veiligheid en veiligheidsbeleving binnen Het Hogeland, stellen wij voor om een nulmeting in de vorm van een vragenonderzoek onder inwoners te houden en deze opnieuw uit te voeren bij de evaluatie na twee jaren, zodat ook een vergelijking kan worden gemaakt. Hierbij kan gebruikt gemaakt worden van bestaande vormen als Waarstaatjegemeente.nl en/of de Veiligheidsmonitor, maar ook een onderzoeksopdracht worden belegd bij bijvoorbeeld CMO Stamm. CMO Stamm kan het panel bestaande uit 800 inwoners van het Hogeland bevragen.

Kosten voor onderzoek naar veiligheid en veiligheidsgevoelens zijn afhankelijk van de keuze voor soort en wijze van onderzoek geraamd op € 10.000 per onderzoek.

Bijlagen:
- concept Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Het Hogeland 2020-2023
- Totaaloverzicht Het Hogeland
- Infographic Regionaal Beleidsplan 2020 ev.
- Overzicht Waarstaatjegemeente.nl

Bijlage Totaaloverzicht Het Hogeland

Het totaaloverzicht uit de politierapportage 2018 laat per onderwerp het aantal incidenten zien in de periode van 2016 tot en met 2018.

Totaal overzicht Het Hogeland

Thema's	Hogeland		
	2016	2017	2018
Woningcriminaliteit: - Diefstal/inbraak woning - Diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhuis	74	92	81
Voertuigcriminaliteit: - Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen - Diefstal van motorvoertuigen - Diefstal van brom-, snor-, fietsen - Diefstal af/uit/van overige voertuigen	109	115	106
Bedrijfscriminaliteit: - Diefstal/inbraak bedrijven en instellingen - Winkeldiefstal	34	73	55
Overige vermogensdelicten: - Zakkenrollerij - Overige vermogensdelicten	284	185	206
Geweldsdelicten: - Moord, doodslag - Openlijk geweld (persoon) - Bedreiging - Mishandeling - Straatroof - Overval	165	132	127
Zedendelicten	21	12	17
Aantasting openbare orde en openbare ruimte: - Brand/ontploffing - Vernieling c.q. zaakbeschadiging - Aantasting openbare orde	258	238	212
Illegale Handel: - Drugshandel - Mensensmokkel - Wapenhandel - Horizontale fraude - Verticale fraude - Overige fraude	159	166	145
High Impact Crime: - Diefstal/inbraak woning - Straatroof - Overval	49	76	67
Overlast: - Drugs/drankoverlast - Verkeersoverlast - Burengerucht (relatieproblemen) - Overlast - geluid	1266	1308	1263
Vernieling -vernieling c.q zaaks beschadiging	339	301	259

Toename van incidenten
Lichte toename van incidenten
Afname van incidenten
Nagenoeg geen toename / afname

Uit: Politierapportage 2018 Gemeente 'Het Hogeland'

Onder Overige Vermogensdelicten worden onder meer verstaan zakkenrollerij, diefstallen, heling en verduistering. Met name de eenvoudige diefstallen zijn in 2018 toegenomen.

Onder Zedendelicten vallen zaken als incest, ontucht, verkrachting, schennis der eerbaarheid en kinderporno. Over alle zedenincidenten is contact vanuit het basisteam met de afdeling Zeden van de politie en wordt door deze afdeling onderzoek verricht. Hierbij wordt contact gehouden met het basisteam van de politie en worden ketenpartners waar nodig geïnformeerd.